

SILNIČNÍ

OBZOR

2010

ISSN 0322-7154 47 320

OBSAH

silniční obzor

- 287** 18. silniční konference - Hradec Králové 2010
J. Švarc
- 289** První Národní strategie bezpečnosti silničního provozu se přibližuje svému cíli
J. Mikulík
- 294** Medializace Národní strategie bezpečnosti silničního provozu - jeden z klíčových prvků ovlivňujících bezpečnost
Z. Strnadová
- 297** Bezpečná komunita Kroměříž
J. Číhalová, J. Heinrich
- 300** Možnosti snížení počtu nehod a dopravně kolizních situací
J. Tichý, M. Řezáč, M. Navrátilová
- 303** Dopravní politika a pěší doprava
P. Pokorný
- 305** Navrhování zón 30 aneb jak na plošné zklidňování dopravy ve městech a obcích
R. Striegler, P. Pokorný
- 308** Zklidňování komunikací formou zřizování cyklistických pruhů - výhody a nevýhody
M. Krejčí a kolektiv

Rubriky

Ze zahraničí

- 310** Dramatické zlepšení bezpečnosti cestnej premávky na Slovensku

Informace

- 312** 5. ročník konference „Bezpečná dopravní infrastruktura 2010“
- 314** Muzeum silnic ve Vikýřovicích u Šumperka

Zprávy AIPCR/PIARC

- 315** Výsledky průzkumů časopisu Routes/Roads

Zprávy ŘSD

- 316** ŘSD otevřelo obchvat Moravských Budějovic

Silniční obzor - Road Review

ISSN 0322-7154

MĚSÍČNÍK PRO OTÁZKY VÝSTAVBY A ÚDRŽBY SILNIC, DÁLNIC, MÍSTNÍCH KOMUNIKACÍ, LETIŠTÍ, MOSTŮ, TUNELŮ A SILNIČNÍHO A MĚSTSKÉHO DOPRAVNÍHO INŽENÝRSTVÍ

Časopis je zařazen do Seznamu recenzovaných neimpaktovaných periodik vydávaných v České republice, schváleného Radou pro výzkum a vývoj

Listopad 2010, ročník 71, číslo 11

Plánovaná expedice 25. 11. 2010

REDAKČNÍ RADA

Ing. Luděk Bartoš, Ing. Milan Černý, CSc., Ing. Karel Dahinter, CSc., prof. Ing. Ivan Gschwendt, DrSc., Ing. Jiří Chládek, CSc., Ing. Pavel Karlický, CSc., RNDr. Tibor Klačanský, Ing. Petr Komárek, Ing. Jiří Landa, prof. Ing. František Lehovec, CSc. (předseda), Ing. Alojz Medvec, Ing. Josef Mikulík, CSc., Ing. arch. Alois Nikodém, Ing. Jiří Pejša, CSc., Ing. Jiří Smolík, Ing. Ján Šedivý, CSc., Ing. Emil Šlachta, DrSc., Ing. Jan Švarc, doc. Ing. Otakar Vacín, PhD. (místopředseda), Ing. Vladimír Veselý, Ing. Jan Věk, Ing. Ondřej Vohradský, Ing. Michal Vojtíšek

Cena Kč 69,60 s DPH (Kč 63,30 bez DPH)

Vydává Česká silniční společnost, Novotného lávka 5
116 68 Praha 1, IČO 00506958, DIČ CZ00506958

Redakce Vedoucí redaktor - Ing. Jana Knechtová,
Novotného lávka 5, 116 68 Praha 1
tel./fax: 221 082 292,
email: silnicnlobzor@silnicnispolecnost.cz

Tisk Tiskárna PeMa
Černokostecká 1168/90, Praha 10

Rozšiřuje Česká silniční společnost
Informace o předplatném podá a objednávky přijímá redakce Silničního obzoru.

Inzerce Redakce Silničního obzoru.
Novotného lávka 5, 116 68 Praha 1.

• ČESKÁ SILNIČNÍ SPOLEČNOST

Titl.: Ulice Roztocká v Praze 6 – Sedlci, přechod se zbrzdovacím prahem před školou (foto Josef Hebr)

Medializace Národní strategie bezpečnosti silničního provozu - jeden z klíčových prvků ovlivňujících bezpečnost

Mgr. Zuzana Strnadová - Divize bezpečnosti a dopravního inženýrství, CDV, v.v.i.

Na zvýšení povědomí o tom, jak jsou uplatňována opatření ke zvýšení bezpečnosti provozu na pozemních komunikacích (NSBSP) je zapotřebí najít nejúčinnější informační toky tak, aby byla zasažena co největší část populace a vzala závěry NSBSP – snížení dopravní nehodovosti a jejich následků – za svůj cíl.

[Klíčová slova: bezpečnost silničního provozu, Národní strategie bezpečnosti silničního provozu, média, komunikace]

Raising awareness of applying road safety measures requires allocation of various information sources in order to influence the biggest possible extent of population and make them accept the outcomes of National Road Safety Strategy – reducing number of traffic accidents and their severity.

[Key words: road safety, National Road Safety Strategy, media, communication]

ÚVOD

V moderní společnosti jsou masmédia nástrojem informovanosti. Jsou to instituce, které produkují a distribuují informace a operují v oblasti veřejné sféry. Ne nadarmo se médiím říká sedmá velmoc (byť ve skutečnosti je to velmoc „jen“ čtvrtá – po moci zákonodárné, výkonné a soudní). Jsou i nástrojem moci a mohou uplatňovat ve společnosti svůj rozsáhlý vliv.

Jak média ovlivňují společnost a její myšlení?

- přitahují pozornost veřejnosti
- přesvědčují veřejnost všemi dostupnými prostředky
- ovlivňují chování veřejnosti
- uspořádávají informace pro veřejnost
- propůjčují věcem status a legitimitu.

Vlastnosti masové komunikace mj. jsou:

- neosobní – mezi podavatelem a příjemcem je fyzická vzdálenost, odstup od adresátů,
- obsahy pocházejí z centralizovaných organizací,
- jednosměrná – směřuje od profesionálních komunikátorů i reprezentantů institucí,
- manipulativní – jejím cílem je ovlivnit publikum, což se v případě NSBSP jeví jako velmi pozitivní jev,
- neinteraktivní – konzument pasivně přijímá poskytnuté informace,
- asymetrická – mezi podavatelem a příjemcem není vztah sociální rovnosti – podavatel má „větší společenskou prestiž, větší moc, zdroje, zkušenost, znalosti a autoritu“ než příjemce.

Vlastností publika je:

- masovost,
- anonymita (v tomto případě jen do jisté míry, neboť se počítá se spoluprací široké veřejnosti),
- interaktivita.

Při tvorbě NSBSP se s veřejností a jejím ovlivněním médií počítá jako s jedním z pilířů dosažení cílů NSBSP – snížení dopravní nehodovosti na úroveň požadovanou cíli „Strategie“. Pokud bezpečnost provozu na pozemních komunikacích nebude vnímána jako problematika, která se týká všech občanů, může být NSBSP naplněna sebelepšími opatřeními, ale cíl nebude uskutečněn. Musíme si uvědomit, proč tomu tak je.

VÝZNAM MEDIALIZACE NSBSP

Národní strategie bezpečnosti silničního provozu je dokumentem, který se dotýká každého z nás. A to nejen řidičů či správců komunikací, jak se mnozí domnívají. Je součástí celého komplexu opatření na zvýšení bezpečnosti v České republice. A protože každý z nás je účastníkem provozu na pozemních komunikacích – řidič, chodec, cyklista – je nezbytné znát svoje práva, povinnosti, ale také možnosti, jak přispět k tomu, aby se dopravní prostor v České republice stal bezpečnější a mohl se srovnávat s vyspělými státy Evropy.

Dopravní problematika ve všech svých složkách, se dotýká všech: ať se jedná o silniční infrastrukturu, vozidlo jako takové, životní prostředí, ve kterém se všichni pohybujeme, atd. I dopravní nehoda není jen problematikou, která se týká úzké skupiny neukázněných řidičů, ale všech občanů, neboť všichni jsme účastníky provozu na pozemních komunikacích, byť v různých rolích. Problematika prezentace tématu Národní strategie bezpečnosti silničního provozu v masové komunikaci tak vstupuje do širších souvislostí.

Položíme-li si otázku: „Proč je třeba medializovat právě tento dokument?“, když svoji „strategii“ má každé ministerstvo v České republice, najdeme odpověď v cílové skupině a její početnosti; v každém, kdo se pohybuje na pozemní komunikaci. Proto se pokusme postupně vyjmenovat role, ve kterých se jako účastník provozu ocitáme:

- Plod v těle matky
- Dítě – vezené v kočárku
- Dítě – pasažér ve vozidle
- Dítě – chodec
- Dítě – pasažér na kole
- Dítě – jezdec na koloběžce
- Dítě – cyklista
- Dítě – jezdec na skateboardu nebo kolečkových bruslích
- Dospívající – řidič malého motocyklu
- Adolescent – řidič vozidla
- Dospělý člověk – řidič vozidla
- Dospělý člověk – pasažér ve vozidle
- Dospělý člověk – chodec
- Dospělý člověk – cyklista
- Dospělý – řidič vozidla hromadné dopravy či přepravy
- Dospělý – pracující na vozovce
- Jezdec na zvířeti

- Vozka, řidičí potah
- Senior – řidič
- Senior – jezdec na kole
- Senior – chodec
- Senior – pasažér ve vozidle

A dať by se zcela jistě najít další role, do kterých se člověk během svého života dostává jako účastník provozu na pozemních komunikacích. Je tedy zapotřebí, aby se bezpečnost na silnici stala zájmem nás všech a všichni jsme se snažili bezpečnost zvyšovat. Je zapotřebí si uvědomit, že právě ti, kteří na silnicích umírají, mohou být, a i mnohdy jsou, naši blízcí. Je povinností každého z nás udělat vše, co je v našich silách pro to, aby na silnicích umíralo co nejméně našich spoluobčanů, příbuzných, známých. A jednu z možností nám nabízí právě Národní strategie bezpečnosti silničního provozu a její opatření, která slouží ke snížení dopravní nehodovosti na co nejnížší možnou míru.

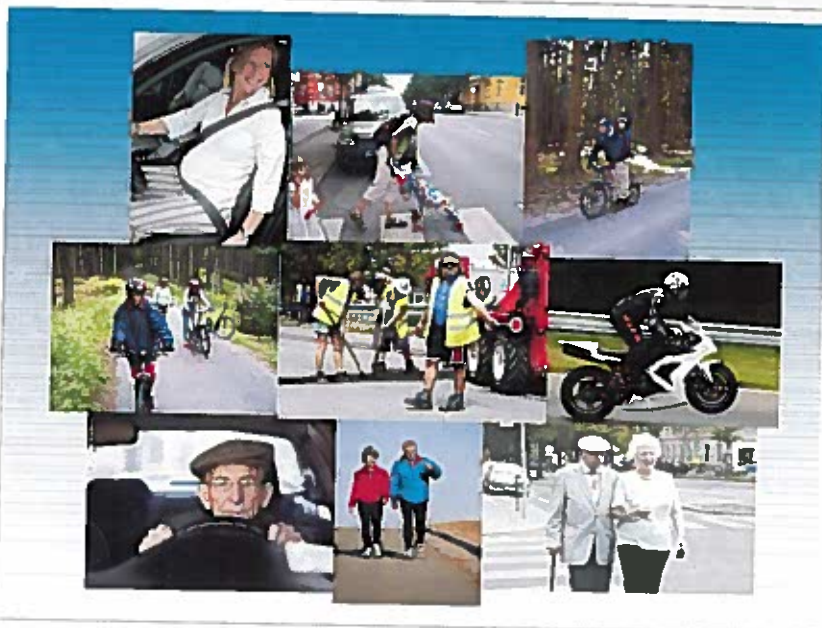
Splněním cíle, který si klade Strategie nejen v České republice, je snížení počtu usmrcených v souvislosti s dopravní nehodou do roku 2010 na polovinu smrtelných nehod v roce 2002 (viz graf 2 na straně 290). Bylo realizováno mnoho opatření, která se zcela nepochybně zasloužila o snížení počtu usmrcených na silnicích v České republice. Ale je to stále málo pro to, aby byla naplněna „Vize 0“; i když se jedná o filozofický pohled – je každá smrt, vzniklá v souvislosti s dopravní nehodou zbytečná.

Zkušenost s mocí medializace má naše společnost z poměrně nedávné doby – z období před a po zavedení účinnosti novely zákona č. 361/2000 Sb. v roce 2006. Rozsáhlou mediální kampaní, za kterou stálo Ministerstvo dopravy České republiky, především Oddělení BESIP, byla změna v pravidlech provozu na pozemních komunikacích přijímána širokou řidičskou veřejností velmi kladně, včetně nově zavedeného bodového hodnocení řidiče. A to se také projevilo na úbytku dopravních nehod po vstoupení novely zákona v platnost o 15 % v meziročním hodnocení. V krátké době po nabytí účinnosti zákona se ukázala jako kontraproduktivní síla negativní kampaně masmédií, která začala zpochybňovat bodový systém jako nástroj na snížení dopravní nehodovosti a zvýšení dopravní kázně. A dopravní nehodovost začala stoupat. I proto je zapotřebí veřejnosti deklarovat cíl Národní strategie bezpečnosti silničního provozu jako zcela nezpochybnitelný a přínosný pro všechny účastníky provozu na pozemních komunikacích.

V další části je specifikována medializace NSBSP podle šíře a významu oslovené skupiny – od práce s veřejností, až po specializované Oddělení BESIP Ministerstva dopravy – kterým se uzavírá kruh působení na širokou veřejnost.

PRÁCE S VEŘEJNOSTÍ

Práce s veřejností je jedním z pilířů dosažení cílů NSBSP – snížení dopravní nehodovosti na úroveň požadovanou v cíli. Pokud bezpečnost provozu na pozemních komunikacích nebude vnímána jako problematika, která se týká všech občanů, může být NSBSP naplněna sebelepšími opatřeními, ale cíl nebude naplněn.

Jako hlavní pilíř komunikace s širokou a neodbornou veřejností bude komunikace prostřednictvím podávání informací na internetových stránkách BESIP a veřejnost bude zapojena prostřednictvím facebooku BESIPu, případně veřejnou diskuzí na stránkách CDV s celostátní kampaní **„Bezpečně na silnicích - právo a zodpovědnost každého z nás“**, která je zároveň i nosnou myšlenkou nové Strategie.

Na webových stránkách bude dán prostor pro vyjádření názorů široké veřejnosti k obsahové náplni jednotlivých opatření, která se týkají každého z nás. Informovanost a práce se širokou veřejností je nezbytná pro přijetí NSBSP jako opatření, které je obecně chápáno jako přínos pro každého občana. Komunikací prostřednictvím webových stránek bude zapojena do diskuze a informovanosti především mladší a střední věková kategorie účastníků silničního provozu, kteří se stávají nejčastěji pachateli či oběťmi dopravních nehod.

V kampaních s oslovením uživatelů hromadné dopravy budou využity reklamní plochy v prostředcích hromadné dopravy k postupnému seznamování veřejnosti s obsahem NSBSP formou komiksových sdělení.

Školní mládež bude informována o významu opatření NSBSP v průřezovém tématu ve výuce, a to jak v MŠ, ZŠ, tak i na SŠ, především s ohledem na zranitelné účastníky a přiměřeně věku.

Medializace na příslušných ministerstvech a jejich odborech, která jsou odpovědná za plnění jednotlivých opatření NSBSP

Cílem je seznámení se NSBSP a upřesnění postavení jednotlivých ministerstev a jejich odborů v hierarchii NSBSP. Vzhledem k tomu, že většina ministerstev v ČR má svoji „strategii“, jeví se jako nezbytné seznámit pracovníky s koncepcí NSBSP jako takovou a s úlohou každého ministerstva a jeho postavením v komplexu řešení problematiky bezpečnosti.

Jako jedno z témat, vhodných k řešení, se jeví i tematika cílených kampaní jednotlivých ministerstev. Důraz bude kladen na Ministerstvo zdravotnictví, jako jednoho z klíčových hráčů na poli zvýšení ponehodové péče.

Dále je nezbytné seznámit se s metodikou vyhodnocování jednotlivých opatření na úrovni ministerstev a jejich jednotlivých odborů.

Politická podpora - Poslanecká sněmovna a Senát Parlamentu České republiky

Politická podpora je zcela zásadní pro přijetí opatření NSBSP celou politickou reprezentací, napříč politickým spektrem. Důraz bude kladen na příklady – viz kampaně k bodovému systému. Zvláště aktivním se musí stát Výbor pro dopravu Poslanecké sněmovny.

Pro medializaci NSBSP bude uspořádán seminář, který bude osvětlovat problematiku bezpečnosti v provozu na pozemních komunikacích nejen v ČR, ale i v kontextu s dopravně bezpečnostní politikou Evropské unie a s objasněním dopravně bezpečnostní politiky ČR. Na seminář bude navazovat jednání s Výborem pro dopravu, jako garantem politické podpory přijetí dokumentu Parlamentem ČR.

Cílem je získat politickou podporu pro další kroky v řízení cílů Národní strategie bezpečnosti provozu na pozemních komunikacích.

Policie ČR – významná složka bezpečnosti

Policie ČR jako jedna z preventivně represivních složek dopravní politiky státu má zcela jasně danou povinnost seznámit se s obsahem NSBSP, a to nejen formálně. Je nanejvýš nutné, aby vedoucí na všech úrovních řízení Policie ČR a jejich složek, především Dopravní policie, byli dokonale seznámeni s cílem a obsahem NSBSP.

V této oblasti se musí angažovat nejvyšší velení Policie se záměrem proškolení všech podřízených. Policie má nezastupitelnou úlohu nejen v prevenci, ale také v oblasti represe a vymáhání práva.

Úloha veřejného sektoru – autodopravci, autoškoly, pojišťovny

Pro tuto skupinu je vhodné vytvořit na internetové aplikaci facebook diskuzní fórum, které bude odrážet problematiku specifickou pro tuto oblast. Jejich společným znakem je poskytování služeb v oblasti dopravy, sice s rozdílnou cílovou skupinou, ale vždy je to zákazník.

Stránka na facebooku bude interaktivní, s reakcí na diskuzi se zástupci z odborných kruhů autodopravců a představitelů autoškol. Prostor bude věnován i pojišťovnám z oblasti dopravy. Měly by se stát významným hráčem na poli realizace opatření a motivačním prvkem NSBSP.

Neziskové organizace

Zapojení neziskových organizací do diskuze je jednou z podstatných složek medializace NSBSP. Nemusí se jednat jen o současné, aktivní neziskové organizace v NSBSP, ale zapojit se mohou i další. Neziskové organizace mají jednu obrovskou výhodu: jsou politicky nezávislé. Mají schopnost oslovit mnoho stejně smýšlejících lidí, a tím osvětlit i problematiku bezpečnosti jinými metodami, než je oficiální tok informací.

MD – Oddělení BESIP - nejsilnější hráč na poli prevence bezpečnosti silničního provozu

Ministerstvo dopravy České republiky, Oddělení BESIP je tím, kdo:

- iniciuje změny v legislativní oblasti provozu na pozemních komunikacích,
- koordinuje činnost v oblasti prevence bezpečnosti silničního provozu,
- harmonizuje dopravní výchovu na všech stupních škol a školských zařízení prostřednictvím Centra služeb pro silniční dopravu,
- vytváří celostátní projekty a kampaně zaměřené na bezpečnost silniční dopravy ve všech jejích spektrech.

Veškeré aktivity BESIP směřují k plnění cíle Národní strategie bezpečnosti silničního provozu.

Bez preventivního výchovného a systematického působení, zaměřeného na lidského činitele, není možno dosáhnout cíle NSBSP.

ZÁVĚR

Veřejná manifestace Národní strategie bezpečnosti silničního provozu, zajišťovaná a podporovaná nejen médii, je zcela nezbytnou součástí naplnění cílů NSBSP.

V České republice nebyla nikdy bezpečnost silničního provozu chápána jako klíčový bod programu politické reprezentace země, a úmrtnost v silničním provozu je výrazně vyšší než průměr EU. Dopravní nehodovost způsobuje výrazné ekonomické ztráty dosahující částky 50 miliard ročně. Ačkoliv se nehodovost v silničním provozu přímo podepisuje na životech jen zlomku společnosti (oběti, zranění a jejich blízcí), penalizována je celá společnost, ať již zvýšenými sazbami pojištění, časovými ztrátami, či sníženou ekonomickou produktivitou.

Snad se medializací Národní strategie bezpečnosti silničního provozu podaří trend v chápání bezpečnosti v provozu na silnicích zvýšit.

Jsmo přesvědčeni, že cíle NSBSP bude dosaženo.

Lektorský komentář:

Článek popisuje vliv masové komunikace. Uvádí, jak média ovlivňují společnost a jaké jsou vlastnosti masové komunikace. Obecně nepochybně medializace Národní strategie její propagací pomůže, bude však velmi záležet na podání, na vyzdvížení těch správných argumentů, proč je její uplatnění zájmem nás všech. Podstatou by mělo být vyzvednutí faktu, že opravdu každý z nás může svým chováním přispět ke splnění tohoto cíle.

**Ing. Zora Šachlová
Ing. Jindřich Šachl
ADN - Konzult**